

T.B.M.M.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

Grup Başkanlığı

27 Ocak 2013

Revizyon

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bursa'da başlatılan kentsel dönüşüm projelerinin şehrin sorunlarını katmerleştirerek artıracığı, nüfus yoğunluğunu trafik artışının takip edeceği, havzaların, verimli tarım arazilerinin, ovaların ve yeşil alanların yok edilmesi sonucu su, çevre ve hava kirliliğinin sağlıklı yaşam hakkının tehdit edeceği, plansız ve ucube yapılarla kentin dokusunda ve mimari silüetinde onarılmaz tahribatlar oluşturacağı gerçeği ve kentsel dönüşümün yanında öncelikle sosyal dönüşümün sağlanması için gereken adımların atılması amacıyla Anayasanın 98, İçtüzüğü'nün 104 ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ederim.

[Handwritten signature]
Bursa MV

[Handwritten signature]
Höyük Çarın
Bursa MV

[Handwritten signature]

Sena KALELİ
Bursa Milletvekili

[Handwritten signature]
Engin ALTAY
SİEP

[Handwritten signature]
Nihat Hoberal
Zonguldak Mil.

[Handwritten signature]
Sedef Küçük
İST. MV

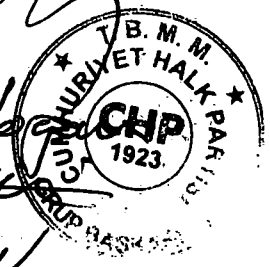
[Handwritten signature]
Nihat Hoberal
Kadıköy Skan Ofis
İST. MV

[Handwritten signature]
Naim Harutan
Balıkesir MV.

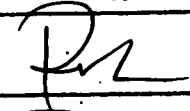

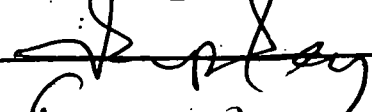
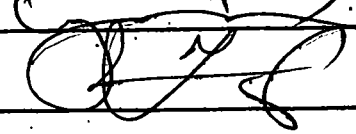

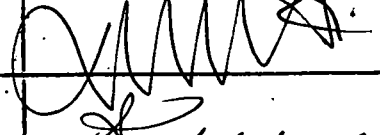
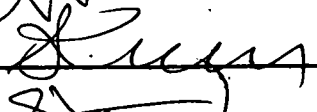

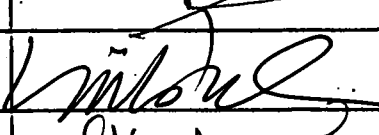
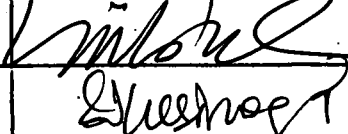
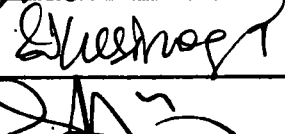
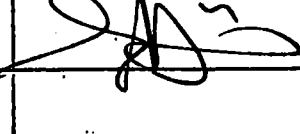
[Handwritten signature]
Celal DİNGER
İstanbul Milletvekili

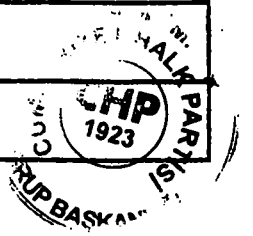
[Handwritten signature]
Osman AYDIN
AYDIN

[Handwritten signature]
Haluk Eyi
İstanbul MV

1139 Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Pamir Topal	Ana 17	
Bilent Terezoğlu	Adana	
Yusuf Kaptan	Ardahan	
Canan Yücesel	Tekirdağ	
Nisan ÖRKES	İstanbul	
Ali SARIBAY	~~Çanakkale~~	<del></del>
Namık Hanım	Balıkesir	
Pedem Küçük	İst.	
Sahine İr	Manisa	
Mahmut Topal	İst	
Gürket ARAK	Antalya	
Mehmet S. Kesimoglu	Kırklareli	
Recep Gürkan	Etiler	

GEREKÇE

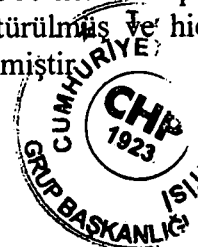
Anayasa'nın 56. Maddesine göre, herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. 57. Maddeye göre de Devlet, şehirlerin özelliklerini ve çevre şartlarını gözeten bir planlama çerçevesinde, konut ihtiyacını karşılayacak tedbirleri alır, ayrıca toplu konut teşebbüslerini destekler.

Uygarlığın ve insanlık tarihinin şekillendiği birimler olan kentlerdeki yaşantı, hâkim üretim ve mülkiyet ilişkileriyle bağlantılıdır. Kentsel dönüşümün gerçekleşebilmesi sürdürülebilir büyük ölçekli planlarla mümkündür. Dönüşüm, yeşil alanından yolların artırılmasına, enerji tasarrufundan sosyal yaşam biçimine kadar birçok halkayı içerir. Bu halkalardan birinin eksik olması halinde dönüşüm tamamlanmamış olur. Bu bağlamda ülkemizde kentsel dönüşümün acil bir gereksinim olduğu açıktır. Ne yazık ki yıllardır uygulanan yanlış politikalar bağlamında ülke nüfusunun önemli bir bölümünün, Anayasamızda "hak" olarak sayılan sağlıklı, dengeli ve güvenli bir çevrede yaşama olanağına sahip olmadığı, sağlıklı ve düzenli kentleşme olgusundan hayli uzak yaşamaya mahkûm edildiği görülmektedir. Ancak kentsel dönüşümün yeni rant alanları yaratıp bunları iktidar sahiplerinin paylaşacağı ya da dağıtacağı bir düzlemde değil, halkın ihtiyaç, hak ve yararları öncelik sayılarak gerçekleştirilmesi gerekir. Bütün bu olumsuzlukların en çarpıcı örnekleri ise Bursa'da görülmektedir.

Bursa, kentsel dönüşümün başladığı il olarak kayıtlara geçmesine rağmen bu anlamda ciddi yanlışlıkların yapıldığı sınıfta kalmış bir kenttir. Bursa'da başlatılan kentsel dönüşüm, gerek Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile yerel yöneticiler arasındaki koordinasyonsuzluk gerekse yanlış plan, proje ve tutum nedeniyle tam bir kaosa dönmüştür. Çok başlı yürütülen projelerin halk ayağı olmadığı gibi genelinde yasa ve hükümlere uyulmamakta, müteahhitlere daha çok önem verilen değişikliklerle kentsel dönüşüm rantsal dönüşüme dönüştürülmektedir. Başbakan'ın "kibrit kutusu ve gökdelen istemiyorum" uyarısına rağmen Bursa, kentsel dönüşüm adına kentsel cinayete kurban edilmektedir. Bunların başında da Bursa Osmangazi ilçesinde 2007 yılında "Yüzyılın projesi" adı altında Başbakanlık Toplu Konut İdaresi (TOKİ) ve Osmangazi Belediyesi işbirliği ile gerçekleştirilen Doğanbey Kentsel Dönüşüm Projesi gelmektedir. Yaklaşık 200.000 metrekarelik alanda başlatılan çalışmalar sırasında doğal ve kültürel değerler hiçe sayılmış, 300 yaşında Çınar ile 600 yıllık camii projeye kurban edilmiştir. Bugün artık Bursa Ulucami, Uludağ, Tophane ile anılmamaktadır. Kentin tam göbeğinde hanlar bölgesinde, tarihi eserlerin olduğu bölgede ne kent dokusu, ne de kentin mimari silueti ile uyuşan yeni ve ucube binalarla Bursa, bir güneş tutulması yaşamaktadır.

Bursa'daki kentsel dönüşüm yanlışlarına bir başka örnek ise Uludağ'ın eteklerindeki Akçağlayan Evleridir. Uludağ'ın en güzel yamaçları, Heyelan bölgesindeki Akçağlayan ile betonlaştırılmıştır. Gürsu'ya 16 km uzaklıkta kışın oraya ulaşımın zor olduğu, yamaç paraşütlerinin yapıldığı, doğa harikası yerde on binlerce ağaçlar kesilerek Dışkaya'da bir dönüşüm gerçekleştirilmiştir. SİT kapsamında olan Dışkaya'daki dönüşümde yer sahipleri mağdur edilmiş, kendilerini kandırılmış ve aldatılmış hissetmişlerdir.

Bursa'da kentsel cinayet olarak adlandırılan projelerin bir yenisine de Yıldırım'da start verilmiştir. Bursa'nın Yıldırım ilçesinde başlatılan ve 7 mahalleyi kapsayan 50 bin konutluk kentsel dönüşüm projesine Bakanlığınızdan vize çıkmaması nedeniyle 08.10.2012 tarih ve 95 sayılı yazıyla vazgeçilmiştir. Daha sonra 6306 sayılı kanuna göre belediye meclisinden 67 mahallenin bulunduğu ilçede 7 mahalleyle ilgili bir karar çıkartılarak 500 hektarlık proje 50 hektarlık alana düşürülmüş, 7 mahalle bir anda 1 mahalleye dönüştürülmüş ve hiçbir inceleme yapılmadan bu mahallelerin yer aldığı bölge "riskli alan" ilan edilmiştir.

Şu anda ise proje, 50 bin konut 6+1 mahallede kaçak yapıların ve binaların dönüştürerek gerçekleştirileceği bir proje olmaktan çıkartılmıştır. Halen Mevlana'da 150 dönümlük yol kenarındaki boş alana ticari imar çıkarılmış, yolun kuzeye kaydırılmasıyla 50 dönüm arazi projeye ilave edilmiştir. Ova korumada sınılaşma alanında yani tarım alanında olan Samanlı bağlantı yolu üzerinde, sağda ve solda aynı şahıslara ait iki adet parselde toplam 150 dönümlük alan daha dönüştürülmüş ve projeye dâhil edilmiştir. Projenin ise Başbakan Tayyip Erdoğan'ın uyarısına rağmen 12 katlı binaları içerdiği, iddialar arasındadır.

AKP hükümeti ve belediyeler, kimi zaman "kent çöküntü alanları" dedikleri gecekondu semtlerini düzeltmek bahanesiyle, kimi zaman deprem riskini öne sürerek, kimi zaman da ekonomiye büyük girdiler sağlayacakları gerekçesiyle, "dönüşüm projelerini" cilâlayıp parlatıp halkın önüne sunmakta ve göz boyamaya çalışmaktadırlar. Projelere kamuoyunun ciddi biçimde tepki göstereceğini hesaba katan hükümet ve belediyeler, bu yüzden işe gecekondu yıkımlarıyla ve hatta bu bağlamda da özellikle Romanların yaşadığı semtlerdeki yıkımlarla başlamaktadırlar. Kentsel dönüşüm, bir yandan Romanları kentten sürgün ederken, diğer yandan borçlandırma yoluyla doğal kültür ve inançlarından koparmaya başlamıştır. Sosyal dönüşümsüz, kentsel dönüşüm bütün Romanlar için mutsuzluğa dönüşmüştür.

Bursa'da başlatılan "kentsel dönüşümden" beklenen halkın sağlığı ve güvenliği değil, yapılan işten ne kadar kazanılacağıdır. Bu doğrultuda Bursa'da başlatılan kentsel dönüşüm projelerinin şehrin sorunlarını katmerleştirerek artıracığı, nüfus yoğunluğunu trafik artışının takip edeceği, havzaların, verimli tarım arazilerinin, ovaların ve yeşil alanların yok edilmesi sonucu su, çevre ve hava kirliliğinin sağlıklı yaşam hakkının tehdit edeceği, plansız ve ucube binaların kent dokusunda ve mimari silüetinde onarılmaz tahribatlar oluşturacağı gerçeği ve kentsel dönüşümün yanında öncelikle sosyal dönüşümün sağlanması için gereken adımların atılması amacıyla Anayasanın 98, İçtüzüğün 104 ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

Sena KALELİ
Bursa Milletvekili

